

PRESSEMEDDELELSE NR. 45/26

Luxembourg den 24. marts 2026

Domstolens dom i sag C-521/21 | Rzecznik Praw Obywatelskich (Udelukkelse på grund af inhabilitet af en dommer ved de almindelige domstole)

Retsstaten: En ulovlighed, der er begået i forbindelse med en dommerudnævnelse, er ikke i sig selv tilstrækkelig til at konkludere, at denne dommer ikke er uafhængig, idet der er behov for en samlet vurdering af alle omstændighederne omkring udnævnelsen af denne dommer

Deltagelsen af det polske nationale domstolsråd, der blev oprettet i forbindelse med en reform af det polske retssystem, i en dommerudnævnelsesprocedure og manglen på effektive retsmidler for de ansøgere, der ikke bliver valgt, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at udelukke denne dommer på grund af inhabilitet

I Polen nedlagde en part i en civil retssag påstand om udelukkelse på grund af inhabilitet af den dommer, der skulle behandle sagen, idet dommerens udnævnelse var blevet anbefalet af det nationale domstolsråd (herefter »domstolsrådet«), hvis nye sammensætning ikke gav tilstrækkelige garantier for uafhængighed i forhold til den udøvende magt og den lovgivende magt. Domstolen mindede om, at de nationale retter i forbindelse med en procedure om udelukkelse af en dommer skal kunne kontrollere lovligheden af dommerudnævnelsesproceduren og efterprøve, om dommerne opfylder de krav, der følger af EU-retten. Ifølge Domstolen kan uregelmæssigheder kun skabe tvivl om kravet om en domstol, der på forhånd er oprettet ved lov, hvis de i kraft af deres art og grovhed samlet set kan skabe en reel risiko for indblanding fra andre dele af statsmagten i udnævnelsesproceduren og give anledning til en rimelig tvivl i offentligheden om den pågældende dommers uafhængighed og upartiskhed. Deltagelsen af domstolsrådet i dets nye sammensætning i udnævnelsesproceduren eller manglen på effektive retsmidler for de ansøgere, der ikke bliver valgt, er hver for sig eller samlet set ikke tilstrækkeligt til at udelukke den pågældende dommer på grund af inhabilitet.

En af parterne i en civil retssag ved en polsk ret nedlagde påstand om udelukkelse på grund af inhabilitet af den dommer, der skulle behandle sagen, idet parten mente, at dommerens udnævnelse til dette embede ikke var gyldig.

Dette udsagn skyldtes, at dommerens ansøgning var blevet foreslået af domstolsrådet i dets nye sammensætning, der er et resultat af en reform af det polske retssystem, som er problematisk med hensyn til garantien for retsvæsenets uafhængighed og retsstatsprincippet. Domstolen har nemlig fastslået, at dette organ er blevet oprettet i strid med de grundlæggende forfatningsmæssige principper i polsk ret og ikke sikrer den uafhængighed og upartiskhed, der kræves navnlig efter EU-retten¹. I øvrigt er det i henhold til polsk ret forbudt for de nationale retsinstanser at bedømme lovligheden af dommerudnævnelsesproceduren. Dette forbud gælder for afdelingen for ekstraordinær prøvelse og offentlige sager ved den øverste polske domstol, og det på trods af at denne afdeling er den eneste retsinstans i Polen, der er kompetent i henseende til en udelukkelse af en dommer, der er støttet på manglende uafhængighed, og i henseende til klager indgivet af ansøgere, der ikke bliver valgt ved en procedure for udnævnelse til et dommerembede. Desuden er denne afdeling også sammensat af dommere, der udpeges efter indstilling fra domstolsrådet i dets nye sammensætning².

Den ret, der behandlede anmodningen om udelukkelse, henvendte sig til Domstolen. Den forelæggende ret ønskede oplyst, om et dommerkollegium, der består af en dommer, der er udnævnt efter en procedure, som involverer domstolsrådet i dets nye sammensætning, og som fratager de forbigåede ansøgere effektive retsmidler, kan anses for en

uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov, i EU-rettens forstand ³.

Domstolen påpegede, at proceduren for udnævnelse af dommere er en del af de garantier, der er egnede til at forhindre enhver skade på dommernes uafhængighed og upartiskhed. Følgelig **skal de nationale domstole kunne kontrollere lovligheden af udnævnelsesproceduren og efterprøve, om den pågældende dommer opfylder kravet om en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov** ⁴.

Derefter præciserede Domstolen, at uregelmæssigheder kun kan skabe tvivl om kravet om en domstol, der på forhånd er oprettet ved lov, hvis de i kraft af deres art og grovhed samlet set kan skabe en reel risiko for indblanding fra andre dele af statsmagten i udnævnelsesproceduren og give anledning til en rimelig tvivl i offentligheden om den pågældende dommers uafhængighed og upartiskhed. Den nationale ret, der skal behandle en anmodning om udelukkelse af en dommer, skal derfor **vurdere samtlige omstændigheder omkring denne udnævnelse for at afgøre, om de kan give anledning til en sådan tvivl hos borgerne**. Domstolen fandt imidlertid, at **hverken deltagelsen af domstolsrådet i dets nye sammensætning i udnævnelsesproceduren eller manglen på effektive retsmidler for de ansøgere, der ikke bliver valgt – hver for sig eller samlet set – var tilstrækkeligt til at udelukke den pågældende dommer på grund af inhabilitet**.

Endelig konstaterede Domstolen, at det med henblik på at genoprette offentlighedens tillid til retssystemet og sikre overholdelsen af princippet om magtens tredeling **påhviler Polen at indføre en retlig ramme, der – henset til arten og alvoren af de uregelmæssigheder, der er begået i forbindelse med dommerudnævnelsesproceduren – gør det muligt at vurdere mulighederne for, at de personer, der retsstridigt er blevet udnævnt til dommerembeder, kan fortsætte med at udøve deres hverv** ⁵.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retstvst. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse. Denne afgørelse er på tilsvarende måde bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen og eventuelt et resumé](#) af dommen offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106.

Følg Domstolen online!

¹ Jf. i denne retning Domstolens dom af 15.7.2021, Kommissionen mod Polen (Disciplinærordning for dommere), [sag C-791/19](#) (jf. pressemeddelelse [nr. 130/21](#)).

² Dom af 21.12.2023, Krajowa Rada Sądownictwa (En dommers forbliven i sit embede), [sag C-718/21](#) (jf. pressemeddelelse [nr. 206/23](#)).

³ Artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

⁴ I dom af 5.6.2023, Kommissionen mod Polen (Dommeres uafhængighed og privatliv), sag C-204/21 (jf. ligeledes pressemeddelelse [nr. 89/23](#)), fastslog Domstolen bl.a., at Polen havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EU-retten ved at indføre et forbud for de nationale retter mod at undersøge, om disse betingelser var blevet overholdt.

⁵ Mere end 3 000 dommere, dvs. ca. 30% af dommerstanden i Polen, er angiveligt blevet udnævnt efter indstilling fra domstolsrådet i dets nye sammensætning, hvis uafhængighed giver anledning til berettiget tvivl.